

KØBENHAVNS KOMMUNES LGBT+ POLITIK

EN LIGEVÆRDIG DEL AF FÆLLESSKABET

LGBT+ er en samlebetegnelse for lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner og andre, som falder udenfor de dominerende normer for køn og seksuel orientering, for eksempel aseksuelle, interkønnede og queer personer.

Billeder

Adobe Stock
Colourbox
Ursula Bach

Redaktion

Økonomiforvaltningen,
november 2017

Design

KK Design

-
- 5** København er for alle
 - 6** En ligeværdig del af fællesskabet

 - 8** Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen
 - 10** Børne- og Ungdomsforvaltningen
 - 14** Kultur- og Fritidsforvaltningen
 - 16** Socialforvaltningen
 - 18** Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
 - 22** Teknik- og Miljøforvaltningen
 - 24** Økonomiforvaltningen

 - 27** Det forpligter at være København
 - 28** LGBT+ historie i Danmark

København er for alle

Vores by er – og skal være – for alle uanset køn, alder, hudfarve, handicap, religion, seksualitet og kønsidentitet. Det er både en konstatering og et løfte. I København skal man kunne leve det liv, man ønsker og være den, man er.

Da det første homoseksuelle par fik papir på hinanden på Københavns Rådhus i 1989, skrev vi verdenshistorie. I 2010 blev det muligt for homoseksuelle par at adoptere på lige fod med heteroseksuelle par. I 2012 blev det muligt for homoseksuelle par at blive viet i kirken. I 2015 svarede 90 pct. af danskerne, at homoseksuelle skal have de samme rettigheder som heteroseksuelle, hvilket var en del højere end EU-gennemsnittet på 70 pct.

I august 2017 oplevede vi en Copenhagen Pride uge med større opbakning og flere deltagere end nogensinde før. Igen i år gik jeg selv med i paraden, og jeg var meget stolt over at være overborgmester i et København, som var pakket ind i regnbuens farver og vidnede om, at vores by er – og skal være – for alle. Københavns Kommune deltog for femte år i træk med en vogn i paraden, og vi havde som arbejdsgiver indbudt alle medarbejdere til at være med til at fejre mangfoldigheden under sloganet "Copenhagen is for everyone".

Så vi er heldigvis nået langt. Men vi er ikke langt nok.

For på trods af den gode udvikling har vi stadig udfordringer med homofobi, bifobi, transfobi og hate crimes i vores by, og LGBT+ borgere trives i gennemsnit dårligere end resten af befolkningen. En undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed viser, at dobbelt så mange LGBT+ borgere har haft

selvmordtanker indenfor det seneste år sammenlignet med resten af befolkningen. Og fire gange så mange har forsøgt at begå selvmord. En af de meget udsatte grupper er LGBT+ borgere med anden etnisk baggrund end dansk. De møder alt for ofte fordømmelse fra omgivelserne.

Når vi siger, at København er for alle, så mener vi det. Det betyder, at vi ikke accepterer homofobi og transfobi som for eksempel hadforbrydelser, diskrimination, krænkende adfærd eller stigmatisering.

Man kan ikke løse alting med beslutninger fra Rådhuset. Men vi kan som politikere i København udstikke rammerne for, hvordan vi ønsker, at vores by skal udvikle sig. Det er det skridt, vi i Borgerrepræsentationen nu har taget ved at beslutte, at København skal have en LGBT+ politik. Den fælles politik sikrer en fælles forpligtelse til at arbejde for lige muligheder for alle borgere i Københavns Kommune uanset seksualitet eller kønsidentitet.

Processen er skudt i gang, og det er vores håb, at politikken kan blive et afsæt for et videre arbejde og udvikling af nye indsatser.

Frank Jensen

Overborgmester i København

En ligeværdig del af fællesskabet

Københavns Borgerrepræsentation vedtog den 24. august 2017 at udarbejde en LGBT+ politik for København. I forslaget hed det, at "Politikken skal afdække og bygge ovenpå de eksisterende indsatser, samle og koordinere indsatserne og sikre en årlig opfølgning på levevilkårene for LGBT+ personer".

LGBT+ mangfoldighed

LGBT+ borgere er ikke en samlet gruppe. Der er børn, unge, voksne og ældre LGBT+ borgere. Der er LGBT+ borgere med og uden handicap, med forskellige etniciteter, uddannelser, religiøse og politiske overbevisninger. Der er LGBT+ borgere, som er direktører, forældre, hjemløse, har psykiske udfordringer, er aktive i lokalforeninger, jobsøgende og så videre.

Målet med Københavns LGBT+ politik er at skabe et afsæt for, at de enkelte forvaltninger og kommunen som helhed arbejder for lige muligheder for alle københavnere uanset seksualitet og kønsidentitet.

I Københavns Kommune ønsker vi, at alle københavnere og byens gæster – uanset køn, seksualitet og kønsidentitet – bliver mødt med respekt og oplever København som en rummelig by, hvor alle er ligeværdige og har lige muligheder for at blive en del af fællesskabet. I København skal vi behandle alle lige – men ikke nødvendigvis ens.

For alle minoritetsgrupper gælder det, at målrettede indsatser i sig selv kan risikere at stigmatisere og diskriminere på trods af positive intentioner. Vi ønsker derfor ikke at lade seksualiteter og kønsidentiteter leve et liv på sidelinjen. Vi vil i stedet arbejde for, at mangfoldigheden i seksualiteter og kønsidentiteter indgår som en integreret del af kommunens virke, hvor det er relevant.

Et større fokus på mangfoldigheden i seksualiteter og kønsidentiteter skal give større forståelse for vores forskelligheder og øge rummeligheden i vores by, så vi kan bidrage til at fastholde København som en af verdens bedste byer at bo og leve i.

Fra tryghed til tiltaleformer

På tværs af kommunens syv forvaltninger skal vi sikre en ligestillet service i vores kerneydelser og i mødet med borgere, og vi skal løbende forholde os til, hvordan vi tilrettelægger og udformer vores tilbud og services.

Arbejdet er – ligesom København – mangfoldigt og handler om alt fra tryghed til tiltaleformer. Er vores bydele og parker trygge at færdes i for de borgere, som bryder med normer for køn og seksuel orientering? Er personalet på vores institutioner og skoler klædt på til at møde børn og unge med LGBT+ baggrund? Kan jobcentrene tage hånd om alle slags borgere uanset seksualitet og kønsidentitet? Og tager vores blanketter højde for regnbuefamilier og borgere, som ikke identificerer sig som hverken mand eller kvinde? Det er bare nogle af de mange spørgsmål, vi kan stille os selv.

Vi har taget det første skridt med denne kortlægning af forvaltningernes eksisterende indsatser på området og de enkelte forvaltnings tilgang i henhold til deres specifikke ansvarsområder. Vi gør status om et år.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

Forvaltningens primære opgave er at øge beskæftigelsen, skabe vækst og styrke integrationen i byen.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen ser potentialet i alle mennesker og understøtter, at borgere og medarbejdere med LGBT+baggrund har lige muligheder for at deltage i og bidrage til byens udvikling, at de inkluderes og trives i arbejdslivet og at de opnår resultater på lige fod med andre borgere i fællesskabet København.

Charter for demokratiske værdier

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har udformet et charter, der skal sikre, at vores partnere samarbejder ud fra fælles retningslinjer baseret på fundamentale menneskerettigheder. På LGBT+ området har LGBT Danmark, Copenhagen Pride og Sabaah (arbejder for at forbedre vilkårene for LGBT+ personer med minoritetsetnisk baggrund) tilsluttet sig charteret.

I charteret hedder det blandt andet, at:

"Alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder, uanset køn, kønsidentitet, hudfarve, religion, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse".

Flytninge med LGBT+ baggrund

I Københavns Kommune gør vi en særlig indsats, hvis vi skal tage imod flytninge med LGBT+ baggrund. Alle flytninge bliver som udgangspunkt indkvarteret i en midlertidig bolig på Ottilievej i Valby. Hvis der er tilfælde, hvor flytninge

med LGBT+ baggrund finder det utrygt at være indkvarteret i modtagecenteret, bliver de i stedet flyttet til andre lejligheder i byen. Hvorvidt der finder en flytning sted, beror altid på en konkret vurdering i den enkelte sag.

Skoleindsats til bekæmpelse af diskrimination

Ikke mindre end 26 pct. af alle unge københavnere oplevede diskrimination i 2016. For at bekæmpe diskrimination er det vigtigt at inddrage folkeskoler og ungdomsuddannelser, for det er her, den væsentligste dannelse af børn og unge finder sted.

Med "Integrationshandleplanen 2017-2018" er "Skoleindsats til bekæmpelse af diskrimination" iværksat. Under indsatsen tilbyder Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen skoler og ungdomsuddannelser workshops, forumteater og oplæg med blandt andet forfatter og aktivist Mads Ananda Lodahl, Spillerforeningen, Foreningen Sabaah, teaterforeningen Hils Din Mor og Menneskebiblioteket. Formålet er, med forskellige virkemidler, at øge københavnske skoleelevers indsigt og modvirke diskrimination af LGBT+ personer.

Hertil kommer, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen tilbyder en række generelle og supplerende aktiviteter, som har til formål at øge skoleelevernes viden om diskrimination i bred forstand og på tværs af årsager til, at der sker diskrimination.

BØSSERNES BEFRIELSESFRONT INDRETTER BØSSEHUSET PÅ CHRISTIANIA.

Målet er hvert år:

- at nå 4.000 københavnske skoleelever på 25 forskellige skoler og ungdomsuddannelser
- at mindst 85 pct. af eleverne oplever, at aktiviteterne er en god måde at lære om fordomme og diskrimination
- at mindst 85 pct. af lærerne oplever, at eleverne får øget indsigt i forhold til at modvirke diskrimination.

En evaluering af indsatsen i 2016 viste, at indsatsen alene i efteråret 2016 nåede ud på 60 forskellige skoler og uddannelsesinstitutioner med deltagelse af 8.244 elever og uddannelsessøgende. Gennemsnitligt 90 pct. af eleverne bekræftede, at de anser dialogaktiviteterne for at være en god og velegnet lærings- og formidlingsmetode i forhold til diskriminationstemaet. Hertil kommer, at mere end 90 pct. af de responderende lærere har tilkendegivet, at de og eleverne i høj eller nogen grad har været tilfredse med deres udbytte af en dialogaktivitet.

Bekæmpelse af social kontrol

Mange unge med anden etnisk baggrund end dansk udsættes for omfattende social kontrol og må for eksempel ikke selv vælge deres kæreste eller hvem, de vil gifte sig med.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har som led i indsatsen mod social kontrol fokus på, at LGBT+ personer er særligt udsatte i forhold til social kontrol. Forvaltningen tilbyder efteruddannelse til krisecenterpersonale, støttekontaktpersoner og koordinerende rådgivere. Det er res-

sourcepersoner, som støtter unge med LGBT+baggrund efter udslusning fra et sikkert botilbud, for eksempel RED Safehouse, som er opholdsted for unge på flugt fra æresrelaterede konflikter.

Derudover har Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen fokus på LGBT+ personers særlige udfordringer med social kontrol i den generelle kompetenceopbygning af fagpersoner som eksempelvis lærere og pædagoger.

Og sidst men ikke mindst har foreningen Sabaah, som arbejder for at forbedre vilkårene for LGBT+ personer med minoritetsetnisk baggrund, hvert år siden 2014 modtaget en årlig driftsbevilling fra Københavns Kommune.

Et trygt natteliv

Det er i nattelivet, unge københavnere hyppigst oplever diskrimination. Med indsatsen 'Et trygt natteliv' arbejdes der blandt andet for at styrke trygheden for LGBT+ personer i nattelivet, og indsatsen når hvert år ud til 30-40.000 unge københavnere.

I 2017 er der blandt andet givet støtte til Menneskeretsprogrammet under Copenhagen Pride, og i samarbejde med HORESTA, DRC og aktører fra nattelivet er der udviklet et "charter for et fair natteliv uden diskrimination". Underskriverne af charteret står sammen med Københavns Kommune om at tilslutte sig en række principper som udgangspunkt for et fair natteliv, herunder blandt andet ligebehandling af gæster uanset seksuel orientering.

Børne- og Ungdomsforvaltningen

Forvaltningen arbejder og tilrettelægger arbejdet med børn og unge inden for rammerne i Dagtilbudsloven og Folkeskoleloven. Forvaltningen driver og udvikler dagtilbud, skoler, fritids-, special- og sundhedstilbud.

Et stabilt grundlag for livet

Ifølge Dagtilbudsloven skal kommunen tilbyde aktiviteter og rammer i dagtilbud, fritidstilbud og klubtilbud, som understøtter, at børn og unge trives, lærer og udvikles. Børn og unge skal sikres en god, udviklende og tryk barndom og et stabilt grundlag for livet. Folkeskoleloven foreskriver, at folkeskolen ikke må påvirke eleverne i en bestemt retning af bestemte livsanskuelser – der skal være plads til mangfoldighed.

”En aktiv del af et mangfoldigt fællesskab”

I 2013 har Københavns Kommune udarbejdet ”Børne- og Ungepolitik – perspektiver på tværs af sektorer”. Den baserer sig på kommunens kerneværdier – respekt, ligestilling, dialog og tillid – og rummer kommunens visioner for det gode børne- og ungeliv. Den afspejler samtidig de forventninger, vi har til både børn, unge, forældre, medarbejdere og frivillige i kommunen. Børne- og Ungepolitikken tager afsæt i FN's børnekonvention og handicapkonvention samt den eksisterende lovgivning på området.

Af Børne- og Ungepolitikken fremgår følgende:

”Vi mener, at børn og unge skal være en aktiv del af et mangfoldigt fællesskab, men de skal også hjælpe andre til at være en del af fællesskabet. Vi ved, at en aktiv deltagelse i sociale fællesskaber, er en forudsætning for, at børn og unge trives og

udvikles. Børn og unge lærer sociale spilleregler gennem vennskaber og ved at være en del af et forpligtende og rummeligt fællesskab, hvor der er accept af egne og andres forskelligheder og grænser. Derfor skal vi som forældre og medarbejdere støtte børn og unges trivsel, selvværd og sociale udvikling, så vi skaber inkluderende miljøer, hvor børn og unge ikke udelukker andre, eller selv bliver udelukket fra fællesskabet.”

I Børne- og Ungdomsforvaltningen har vi et dygtigt pædagogisk personale og dygtige lærere. Vi vil fortsat sikre, at den viden, der bliver opnået gennem igangværende projekter, formidles bredt ud i forvaltningen, og at der stilles nødvendig, relevant og opdateret viden på LGBT+ området til rådighed for deres kolleger.

Det inkluderende samfund

Børn og Unge i Københavns Kommune skal fra en tidlig alder møde fællesskaber, der afspejler den mangfoldighed, som er til stede i byen. Hverdagens fællesskaber skal sikre, at alle børn og unge oplever, at de er inkluderede i fællesskabet. Og ingen børn og unge skal begrænses i deres udviklingsmuligheder, fordi de mødes med stereotype forforståelser.

Viden om LGBT+ området hos det pædagogiske personale og lærerne er central for at sikre trivsel blandt byens børn og unge. Alle medarbejdere i Børne- og Ungdomsforvaltningen

1973

OPHÆVELSE AF "DANSEFORBUDET" OM AT MÆND IKKE MÅ DANSE MED HINANDEN.

skal være bevidste og reflekterende over de sociale og kulturelle normer, de bringer ind, skaber og reproducerer i det pædagogiske rum – det gælder køn, kønsidentitet, seksualitet, etnicitet, religion, alder med videre.

Kommunen skal aktivt bidrage til, at medarbejdere på skoler og institutioner har både adgang til og anvender viden, som gør dem i stand til at varetage en undervisning, der afspejler et LGBT+ inkluderende samfund. Medarbejderne skal være i stand til at håndtere og tage hånd om situationer, hvor børn og unge bliver ekskluderet på grund af deres eller deres families LGBT+ orientering.

Uden for de gængse normer

I Københavns Kommune skal der være plads til mangfoldighed. I Børne- og Ungdomsforvaltningen har vi et medansvar for, at børn og unge i Københavns Kommune kan tænke – og tænkes – uden for de gængse normer og stiller spørgsmålstegn ved normer og stereotype opfattelser af verden. Gør de det, kan de handle med omtanke og være med til at forebygge mobning.

For at lykkes skal bevidstheden og refleksionen være til stede i både arbejdslivet mellem kollegaer, i det levede liv blandt børn og unge, i børn og unges relation til voksne, i vores samarbejde med byens familier og i forvaltningens tiltag og indsatser.

Indsatser omkring køn og seksualitet på institutionsområdet

Indsatsen "Ligestilling i børnehøjde" skal gøre kommunen klogere på to ting: Hvilke muligheder og begrænsninger kan forventninger til køn og kønsforskelle skabe for børns chancelighed og trivsel? Og hvordan kan det pædagogiske personale i endnu højere grad sikre børn lige muligheder uanset køn? For at fremme arbejdet med ligestilling i børnehøjde, vil viden og erfaringer fra indsatsen blive gjort tilgængelig, blandet andet som små inspirationsfilm, sidst på året 2017.

"Seksualitet, krop og grænser" er materiale, der understøtter det professionelle pædagogiske arbejde og dialogen med forældrene om børns sunde seksuelle udvikling og adfærd. Materialerne er målrettet dag- og fritidsinstitutioner (0-14 år), men kan også anvendes af skoler. Materialet er tilgængeligt for alle kommunens skoler, daginstitutioner og fritidstilbud. Materialet indeholder blandt andet et idékatalog til aktiviteter og bøger med fokus på krop, seksualitet og grænser (0-6 år) og en litteraturliste med børnebøger om for eksempel regnbuefamilier og insemination.

Forvaltningen har slutteligt gennemført et udviklingsprojekt med forskningsbaseret viden om køn og om at synliggøre, kritisere og udfordre de bestående normer. Med afsæt i den daglige praksis har vores medarbejdere afprøvet, hvor-

dan de kan tilbyde alle børn lige muligheder og dermed åbne for, at børnene kan være børn og ikke drenge eller piger.

Indsatser i forhold til køn og seksualitet på skoleområdet

Seksualundervisning et obligatorisk fag i folkeskolen fra 0.-9. klasse, og de lovpligtige mål for undervisningen fastlægges af Undervisningsministeriet. Der skal blandt andet undervises i følgende emner:

0.-3. klasse: Kroppen, kønsroller, grænser og følelser

4.-6. klasse: Pubertet, kønsroller, følelser

7.-9. klasse: Sexsygdomme, prævention, abort

Der er udarbejdet en særlig vejledning for Københavns Kommune i samarbejde med Sex og Samfund. Vejledningen skal støtte lærerne i at tilrettelægge læringsforløb i henholdsvis indskoling, mellemtrin og udskoling.

Den nationale undervisningskampagne Uge Sex er en del af Sex & Samfunds nationale grundprogram. Der tilbydes forløb og aktiviteter til sundheds- og seksualundervisning i grundskolen, og omkring 80-85 pct. af de københavnske skoler deltager hvert år i Uge Sex.

"Normstormerne" er et tilbud for alle 7. til 10. klasser i Århus og Københavns Kommuner. Formålet er at mindske

mobning og mistrivsel relateret til køn og seksualitet. Det er et tilbud, som skolerne kan bede om. Der er pt. omkring 60 årlige besøg på skolerne.

"Destination Trivsel" skal udvikle og styrke børn og unges mentale sundhed og trivsel og ruste børn og unge til at have det godt og passe på sig selv og hinanden. Destination Trivsel tilbyder undervisningsforløb og materialer til grundskolens fag dansk, billedkunst, historie, samfundsfag og idræt. Forløb og materialer tager udgangspunkt i de fem temaer Sprog, Normer & angfoldighed, Krop & bevægelse, Ensomhed og Sociale medier.

Alle folkeskoler skal udarbejde en antimobbestrategi. Strategiens mål er at forebygge og reducere mobning både digitalt og på skolen. Desuden skal strategien bidrage til at øge elevernes generelle trivsel og mulighed for at deltage i trygge læringsfællesskaber. Strategien skal kunne håndtere mobning grundet seksualitet eller køn og sikre, at læringsfællesskaberne også er inkluderende og mangfoldige. Strategien skal derfor ses i sammenhæng med øvrige politikker og målsætninger.

En gang årligt gennemføres en trivselsmåling af elevernes trivsel i folkeskolen. Eleverne fra 0.-9. klasse besvarer et digitalt skema med spørgsmål. Der er udarbejdet en spørgeramme for elever i 0.- 3. klasse og for elever i 4.-9. klasse.

Kultur- og Fritidsforvaltningen

Forvaltningen står for alle byens idrætsanlæg, kulturhuse, biblioteker og Københavns Borgerservice. Forvaltningen udvikler og understøtter indsatser på fritidsområdet indenfor rammerne af Kultur- og Fritidspolitikken for 2016-2019, der spiller sammen med visionerne om København som en eksperimenterende og mangfoldig storby.

Kultur- og Fritidspolitikken 2016-2019

Kultur- og Fritidsforvaltningen arbejder blandt andet efter principperne om "Rummelighed og lige adgang":

"Alle københavnere skal have mulighed for at bruge byens kultur- og fritidstilbud. Dette gælder uanset seksualitet, religion, etnicitet, alder, handicap og sociale forhold."

Kultur- og Fritidspolitikken er med til at sikre, at Kultur- og Fritidsforvaltningens tilbud, services og kerneområder afspejler borgernes, brugernes og de besøgendes behov og understøtter en rummelighed i forhold til blandt andet LGBT+ borgere og brugere gennem følgende politikker:

- Der skal være tilbud til alle kommunens borgere og brugere og en let adgang for alle til at engagere sig i planlægning og udførelse af kultur- og fritidsaktiviteter.
- København hylder ytringsfriheden, og alle skal offentligt kunne give udtryk for deres meninger om kultur- og fritidslivet, uanset om meningene afviger fra den herskende holdning.
- Alle københavnere og gæster i byen skal have mulighed for at bruge byens kultur- og fritidstilbud. Dette gælder uanset seksualitet, religion, etnicitet, alder, handicap og sociale forhold.

-
- Kultur- og fritidstilbuddene i København skal understøtte lige adgang for alle og skal kunne rumme alle. Både for deltagere og arrangører skal det være let og tilgængeligt at deltage i kultur- og fritidslivet.

Kultur- og Fritidspolitikken er med til at sikre, at byen udvikles i fællesskab, og at alle mødes med interesse og respekt. Kultur- og Fritidsforvaltningens institutioner er ansvarlige for at udarbejde tilbud og indsatser, der lever op til rammerne for Kultur- og Fritidspolitikken.

Samarbejdspartnere

Institutionerne i Kultur- og Fritidsforvaltningen har for eksempel arbejdet sammen med følgende partnere, der orienterer sig imod LGBT+ miljøet:

Sabaah arbejder for at forbedre vilkårene for LGBT+ personer med minoritetsetnisk baggrund.

T-Lounge arbejder for at gøre opmærksom på transkønnede liv og rettigheder i Danmark gennem socialt og kulturelt arbejde.

LGBT-ungdom arbejder som en del af LGBT+ bevægelsen for unge under 25 år, der er tiltrukket af sit eget køn eller hvis kønsidentitet falder uden for normen.

1981

SUNDHEDSSTYRELSEN FJERNER HOMOSEKSUALITET FRA DEN DANSKE LISTE OVER SINDSSYGDOMME.

AIDS-fondet arbejder med hiv og aids samt tilhørende områder af betydning for hiv og aids, både nationalt og internationalt.

Arrangementer og indsatser

Kultur- og Fritidsforvaltningen tilbyder lokaler til en lang række foreningers arrangementer og indsatser blandt andet rettet mod LGBT+ personer. Eksempelvis kan følgende nævnes:

- Warehouse 9: Performance scene og galleri i Kødbyen
- BLUS: Studenterorganisationen for LGBT+ personer
- Diverse events: Euro-Fan cafe, Mix-Copenhagen, Female Oxygen, Club Nug Nug, Bear night, Out & About.

Socialforvaltningen

Forvaltningen tager sig blandt andet af socialt udsatte børn, unge og voksne samt borgere med handicap i hovedstaden.

Et fælles fundament

Den sociale opgave i København er unik. København er en stor og mangfoldig by, som tiltrækker et væld af forskellige mennesker. Med Socialstrategien ønsker Socialforvaltningen at sikre, at der skabes et fælles fundament for udvikling af alle københavnernes mulighed for at leve det liv, de gerne vil og være en del af samfundets fællesskab. I tråd med Socialstrategiens vision har Socialforvaltningen igangsat nogle initiativer med det formål at udbrede kendskabet til seksualitets- og kønsforståelsens mange forskellige facetter for dermed at bidrage til, at ethvert menneske mødes med respekt.

Kærlighed og seksualitet

Socialforvaltningen har to gange gennemført forløbet "Kærlighed og Seksualitet" i samarbejde med pædagoger og seksualvejledere.

"Kærlighed og Seksualitet" sætter fokus på det personlige liv for borgere med fysisk eller psykisk nedsat funktionsevne. Formålet er blandt andet at skabe dialog og udvide forståelsen for de mange forskellige former for seksualitet og kønsidentitet blandt målgruppen.

Socialforvaltningen oplever, at seksualitet og kønsidentitet kan være kulturelt forbundet og afhænge af, hvilke familierelationer borgeren er opvokset i.

En opvækst i en traditionel familie kan bevirke, at borgeren oplever det som et tabu, hvis seksualiteten eller kønsidentiteten adskiller sig fra majoriteten. Det kan skabe grobund for indre frustrationer. Hertil kommer, at målgruppen i kraft af den nedsatte psykiske eller fysiske funktionsevne kan opleve en form for overbeskyttelse fra deres omgivelser, hvorefter det kan være svært for borgeren at rette fokus på egen seksualitet og egne behov.

"Kærlighed og seksualitet" har synliggjort et tydeligt behov for dialog og vejledning omkring seksuel mangfoldighed og kønsidentitet blandt målgruppen, og Socialforvaltningen oplever et stadigt større behov for dialog og sparring omkring seksualitet og kønsidentitet. Det afspejles også i en voksende efterspørgsel efter seksualvejledning blandt målgruppen. På den baggrund har Socialforvaltningen ansat flere seksualvejledere, som kan vejlede og rådgive borgere med fysisk eller psykisk nedsat funktionsevne omkring seksualitet og kønsidentitet.

1987

FOLKETINGET VEDTAGER ÆNDRINGER I STRAFFELOVEN OG LOV OM FORBUD MOD FORSKELSBEHANDLING, SÅ DET FORBYDES AT DISKRIMINERE PÅ GRUND AF SEKSUEL ORIENTERING.

Pulsen

Socialforvaltningen har via netværkstilbuddet Pulsen deltaget i årets Copenhagen Pride. I samarbejde med Handi LGBTQ+ skabte Pulsen et miljø under Priden, hvor der kom fokus på forskelligheden i seksualitet og kønsidentitet hos borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Det skete gennem dialog og videndeling.

Invitation til Copenhagen Pride Parade

Socialforvaltningen har sat særlig fokus på at få både medarbejdere og borgere på substitutionsområdet til at deltage aktivt i Copenhagen Pride Parade.

Chemsex

I Borgercenter Voksne arbejder de med begrebet chemsex, som dækker over brugen af et eller flere stoffer i forbindelse med sex. Chemsex foregår oftest blandt mænd, der har sex med andre mænd. Kommunens medarbejdere, herunder lægerne, skal være bekendte med begrebet og deltager derfor til november i Aidsfondets arrangement vedrørende chemsex. Her sætter Aidsfondet fokus på de sociale, psykologiske, fysiologiske og biologiske faktorer der fører til chemsex og de mulige negative konsekvenser heraf.

”Hvis sexliv er det lige, det er?”

Borgercenter Handicap har arrangeret det ærlige og livsbekræftende teaterstykke ”Hvis sexliv er det lige, det er?”. Teaterstykket, som er baseret på historier fra det virkelige liv, er oplevet, fortalt og opført af borgere med nedsat funktionsevne i samarbejde med fire seksualvejleder-studerende.

”Hvis sexliv er det lige, det er?” sætter fokus på sexlivet for borgere med fysisk eller psykisk nedsat funktionsevne og de dilemmaer og forskelligheder, som følger heraf. Efter teaterstykket debatteres de problemstillinger, som historierne berører. Teaterstykket har gratis adgang.

Løbende dialog

Socialforvaltningens ungeråd giver er fra tid til anden i dialog med borgere, der orienterer sig mod LGBTQ+ miljøet. Her bliver der taget udgangspunkt i den enkelte borgers specifikke behov og udfordringer.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

Forvaltningen har ansvar for sundhedstilbud til alle københavnere og for ældre- og plejetilbud til borgere over 65 år.

LGBT+ personers sundhedstilstand

Undersøgelser viser, at der er forskelle mellem LGBT+ personer og den øvrige befolknings sundhedstilstand. Forskellene kommer særligt til udtryk ved relativt dårligere mental, social og seksuel sundhed. Således er LGBT+ personer mere udsatte for at blive stressede, være uønsket alene og opleve seksuelle problemer herunder utilfredshed med seksuallivet og især mænd, der har sex med mænd er mere udsatte for smitte med seks sygdomme end den generelle befolkning.

Plejecenter med regnbueprofil

Når man ser på undersøgelser om LGBT+ personers vilkår, er det tydeligt, at mange er angst for at blive ensomme i alderdommen. Mange ældre LGBT+ personer har oplevet megen stigmatisering og diskrimination i deres liv. Derudover har de ofte ingen børn og kun et lille socialt netværk.

I 2015 fik plejecenteret Slottet i De Gamles By på Nørrebro en regnbueprofil. Det betyder, at plejecenteret har fokus på LGBT+ beboere. Selvom Slottet har fået regnbuefarver kan alle, der er visiteret til en plejebolig, bo på Slottet. Slottet er bare et af flere plejecentre med en særlig profil.

På et regnbueplejecenter oplever ældre LGBT+ personer forståelse, indsigt og ikke mindst rummelighed. Det er vig-

tigt, når ældre skal skabe nye relationer, at de kan dele deres livshistorie og erfaringer med andre mennesker og få en fælles referenceramme. Slottets personale er efteruddannet i blandt andet LGBT+ personers levevilkår og historie. Det har givet dem en bredere forståelse for og indsigt i det liv, en LGBT+ beboer lever og har levet.

Opsporing af seks sygdomme blandt mænd, der har sex med mænd

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har fokus på, at mænd, der har sex med mænd er i særlig risiko for smitte med alvorlige seks sygdomme som hiv og syfilis. Selvom det drejer sig om en relativt lille målgruppe, som smittes, er konsekvenserne af at blive smittet af så alvorlig karakter, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i samarbejde med AIDS Fondet tilbyder mænd, der har sex med mænd en gratis og anonym hiv test i AIDS Fondets rådgivnings- og testklinik Checkpoint. Der benyttes en priktest, som efter kort tid giver svar på, om hivtesten er positiv eller negativ, og Checkpoint står klar med erfarne rådgivere, der er vant til at rådgive om hiv og andre seks sygdomme – også i de tilfælde, hvor der foreligger et positivt testsvar.

I 2016 tegner Checkpoint sig for næsten 30 % af de fundne hiv-positive i København. Ud af de i alt 63 registrerede hiv-positive i København er 18 således blevet testet i

DET ALLERFØRSTE REGISTREREDE PARTNERSKAB BLEV INDGÅET MELLEM LGBT DANMARKS STIFTER AXEL AXGIL OG HANS FORLOVEDE GENNEM 40 ÅR, EIGIL AXGIL.

Checkpoint. Desuden finder Checkpoint de hiv-positive tidligt i sygdomsforløbet, idet mange af dem, der testede positivt, havde et højt CD4-tal, hvilket indikerer, at personen er forholdsvis nysmittet. Det er godt for den enkeltes helbred, men det mindsker også risikoen for, at smitten gives videre til andre.

I Checkpoint har mænd, der har sex med mænd også mulighed for gratis at blive testet for både syfilis, klamydia og gonoré. Disse sexsygdomme er i stigning i København, og de kan alle være indikatorer for, at man også er smittet med hiv. Udover at opspore og behandle dem, der er smittet med syfilis, gonoré og klamydia vil indsatsen således også kunne medvirke til at opspore flere, der er smittet med hiv.

Samtaleforløb for transpersoner

Undersøgelser indikerer, at transpersoner har et dårligt selv-vurderet helbred. Mange har et dårligt mentalt helbred og lider af stress, og en stor andel har færre sociale relationer end homoseksuelle, biseksuelle og den øvrige befolkning.

For at forbedre unge transpersoners sociale og mentale trivsel samarbejder Sundheds- og Omsorgsforvaltningen med LGBT Danmark om samtaleforløb kaldet TRANSIT. Her kan transpersoner i alderen 15-25 år mødes over 8 mødegange, og forløbet ledes af en frivillig transperson, der er blevet oplært i at afvikle TRANSIT.

TRANSIT giver den enkelte unge transperson adgang til et nyt socialt fællesskab og et netværk af ligesindede. Dermed kan de støtte hinanden og give rum og plads til, at de kan være og finde sig selv. De vil også få mere viden om deres muligheder, og erfaringerne viser, at de fleste bliver mere afklarede om deres identitet og ønsker i forhold til eventuelt at "springe ud", få behandling og foretage navneskift.

Seksualundervisning i folkeskolen og på ungdomsuddannelser

Som supplement til den obligatoriske seksualundervisning i folkeskolen tilbyder Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Sex & Samfund seksualundervisning til elever i 6.-10 klasse. Formålet er blandt andet at øge målgruppens forståelse for og accept af mangfoldigheden i seksualiteter og kønsidentiteter.

Undervisningen er baseret på "ung til yngre"-undervisning, og korpset af unge undervisere leverer en tids- og alderssvarende undervisning. Undervisningen er tilrettelagt til det enkelte klassetrin med afsæt i "Fælles Mål for Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab".

De langsigtede mål er, at:

- fremme den seksuelle sundhed og trivsel hos børn og unge

-
- forebygge seksuelle grænseoverskridelser
 - forebygge diskrimination på baggrund af seksuel orientering og kønsidentitet
 - reducere forekomsten af seksuelt overførte sygdomme
 - undgå uønskede graviditeter
 - styrke unges viden om faktorer der kan påvirke fertiliteten.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen samarbejder også med Sex & Samfund om alderssvarende og dialogbaseret seksualundervisning til unge på kommunens ungdomsuddannelser, på være- og bosteder, i klubber og på institutioner for udsatte unge og unge med etnisk minoritetsbaggrund. Også i disse undervisningssammenhænge er der fokus på mangfoldighed og bekæmpelse af diskrimination.

Forebyggelse af sexsygdomme målrettet kvinder, der har sex med kvinder

I 2016 og 2017 blev der gennemført en oplysningsindsats med det overordnede formål at forebygge smitte med sexsygdomme mellem kvinder, der har sex med kvinder. Indsatsen bestod af flere tiltag, herunder en undersøgelse af kvindernes vidensniveau i forhold til deres seksuelle sundhed, en afdækning af kvindernes brug af beskyttelse og testadfærd samt indsamling af viden om kvindernes oplevelser i sundhedsvæsenet i forbindelse med seksuelle problemstillinger.

Som en del af indsatsen har AIDS Fondet oprettet hjemmesiden www.våd.nu, der har til formål at oplyse kvinderne om smitteveje og metoder til at forebygge smitte ved sex mellem kvinder.

Derudover har Sex & Samfund udarbejdet oplysningsfilm. Den ene film henvender sig til unge i alderen 13-15 år med fokus på sikker sex og prævention mellem kvinder, der har sex med kvinder. Den anden film er målrettet aldersgruppen 15-25 år og promoverer slikkelappen som præventionsmetode.

Individuel rådgivning om seksuel sundhed i sundhedstjekket

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen tilbyder et sundhedstjek til unge i alderen 16-24 år.

Her møder den unge et åbent og kompetent team bestående af en sygeplejerske og en psykolog, der kan tale om de problemstillinger, der rører sig for den unge. Det gælder uanset om problemerne relaterer sig til kost, motion, søvn, stress, ensomhed, sexsygdomme, kønsidentitet eller seksualitet.

Sundhedstjekket henvender sig dermed også til unge LGBT+ personer, som blandt andet kan blive oplyst om relevante tilbud om hjælp og støtte, hvis der er brug for det, for eksempel Headspace, Ro på rusen eller Tuba.

Et sundhedstjek er i udgangspunktet en enkeltstående samtale, men medarbejderne kan tilbyde en ekstra samtale, hvis det er relevant. Sundhedstjekket er en anonym samtale, og medarbejderne har tavshedspligt.

Teknik- og Miljøforvaltningen

Forvaltningen drifter og udvikler byen til gavn for borgere, brugere og erhvervsliv.

En retning for fremtiden

Københavns Kommunes vision for København som storby i år 2025 hedder "Fællesskab København" og sætter en retning for fremtiden.

1. Skabe en levende by – LIV
2. Skabe en by med kant – KANT
3. Skabe en ansvarlig by – ANSVAR

Plads til mangfoldigheden i "Fællesskab København"

Teknik- og Miljøforvaltningen har ikke igangsat særlige initiativer, der er direkte målrettet til LGBT+ området eller LGBT+ personer, men mange af forvaltningens generelle initiativer rummer også LGBT+ området ud fra principperne i "Fællesskab København". Rummeligheden afspejles for eksempel i det samarbejde, vi løbende har med LGBT+ området om projekter som etableringen af Regnbuepladsen eller afholdelse af arrangementer som Copenhagen Pride. Begge er et udtryk for en vilje og parathed overfor alle mennesker i byen.

For Teknik- og Miljøforvaltningen er det afgørende, at alle kommunens borgere og brugere – uanset seksualitet eller kønsidentitet – bliver mødt af byen og dens byrum med samme rummelighed, professionalisme og respekt.

Følgende uddrag "En levende by" og "En by med kant" stammer fra "Fællesskab København" og illustrerer, hvordan visionen for byen rummer alle borgere i København:

En levende by

Bylivet er bedst, og København er mest levende, når københavnernes befinder sig og møder hinanden i byrummet. I 2025 skal københavnernes og brugerne af byen have endnu flere muligheder for at bruge byen, endnu mere lyst til det og endnu mere frihed til at vælge – uanset om man foretrækker fællesskabet med andre eller fred, ro og fordybelse.

Der vil være markant flere københavnere i 2025, og bylivet skal kunne trives lige så godt med flere mennesker på samme plads. Og lige så godt i områderne uden for Indre By og brokvartererne som indenfor.

For at skabe en mere levende by vil Københavns Kommune de kommende år fokusere på følgende indsatser:

En bedre hverdag i byrummet

Byrummet skal indrettes, så det kan bruges til flere af hverdagens gøremål på den samme plads. Byen skal være gæstfri og ren, og det skal være nemt at komme frem. Byrummet skal danne en tryk og funktionel ramme om så forskellige aktiviteter som transport, arbejde, afslapning, sport, møder, fordybelse, fejring, markeder, kultur, debatter og meget andet.

Når vi udvikler områder og faciliteter, skal vi altid prioritere hverdagslivet først, og der skal være plads og rummelighed til alle byens borgere og brugere. Vi skal være mere kreative i anvendelsen af den plads, vi har. [...]

KØBENHAVN ER EUROPÆISK KULTURBY OG HJEMSTED FOR ÅRETS EUROPRIDE, FRA 1998 HEDDER DET MERMAID PRIDE OG FRA 2004 COPENHAGEN PRIDE.

Mere bynatur

Byens grønne og blå områder skaber ro og balance i byen. I en by, der vokser, bliver det sværere at finde plads til flere store grønne områder. Vi skal derfor flette naturen ind i byen, hver gang vi har mulighed for det. Naturen skal pible frem på steder, hvor man ikke forventer det, så vi får mange flere små pletter af levende grønt og blå. [...]

Københavnernes bidrag

Et levende København kræver, at alle har mere lyst til at bruge byrummet. Derfor vil vi involvere alle brugere mere aktivt, når vi udvikler områder og faciliteter i København. En stor del af københavnere er gode til at blande sig i debatten om byens udvikling, men vi ønsker også, at de grupper, som ikke blander sig af sig selv, systematisk bliver hørt. [...]

En by med kant

Oplevelsen af at leve i en vibrerende storby opstår særligt i mødet mellem kontraster. [...] Derfor skal vi skabe grobund for, at byens forskelligheder kan træde endnu mere frem. København må gerne få mere kant. Der skal være plads til de vilde, kreative initiativer og byggerier, der deler vandene – uden at København knækker over og bliver en opdelt by.

For at skabe en by med mere kant vil Københavns Kommune de kommende år fokusere på følgende indsats:

Fleksibel og kreativ brug af byen

Byer, der ikke forandrer sig løbende, bliver med tiden ens-

formige og forudsigelige. Derfor skal vi skabe et mere fleksibelt, dynamisk og endnu mere rummeligt København, så byen passer til det levede liv. Der skal være plads til eksperimenterende projekter, som måske har en begrænset levetid. Der skal være frihed til at iværksætte og afprøve nye ting. Bygninger og områder kan ændre funktion med tiden. Vi skal sammen have modet til at overraske og skabe nyt.

Unikke kvarterer i sammenhæng

Byens kontraster må aldrig blive så stærke, at vi skaber et opdelt København. Vi skal styrke sammenhængen mellem byens områder. Det skal være let at bevæge sig på tværs af byen, og turene gennem byen skal for alle borgere og brugere af byen være trygge og inspirerende. En by med kant kan kun opstå, hvis dens indbyggere og virksomheder er forskellige. Derfor er det vigtigt, at alle typer af mennesker har mulighed for at bo i København. Byens kvarterer skal alle være grundlæggende attraktive, og boformerne skal give mulighed for individuelle valg og understøtte, at der opstår nye fællesskaber blandt københavnere. [...]

Københavnernes bidrag

Det måske vigtigste bidrag til en by med kant skal komme fra københavnere. De, der har viljen, kreativiteten og visionerne til at sætte et originalt aftryk på byen, skal have bedre mulighed og friere rammer til at gøre det. Vi tror på, at hvis de, der kan og vil, også får lov, vil det skabe flere fællesskaber, mere liv og sammenhængskraft for alle. [...]

Økonomiforvaltningen

Forvaltningen har det overordnede ansvar for at koordinere økonomi og byudvikling i Københavns Kommune og et tværgående ansvar for kommunens personaleforhold. Forvaltningen og forvaltningens medarbejdere har kun begrænset direkte borgerkontakt.

Rummelighed på Danmarks største arbejdsplads

Københavns Kommune har cirka 45.000 medarbejdere. Det gør kommunen til Danmarks største arbejdsplads, og det pålægger samtidig kommunen en særlig forpligtelse til at være med i front, når det handler om LGBT+ personers trivsel på arbejdspladsen og om at skabe en arbejdsplads præget af ligeværd, empati og tolerance.

I København Kommune har vi følgende vision for vores virke som arbejdsgiver:

"Alle medarbejdere i Københavns Kommune – uanset alder, køn, seksualitet og kønsidentitet – skal mødes med respekt og opleve Københavns Kommune som en rummelig arbejdsplads, hvor alle er ligeværdige og har lige muligheder for at blive en del af fællesskabet."

Af Københavns Kommunes værdigrundlag fremgår det desuden, at kommunen skal være en virksomhed, hvor mangfoldighed betragtes som et aktiv.

En naturlig del af hverdagen på en rummelig arbejdsplads

Målrettede indsatser i forhold til minoritetsgrupper kan risikere at stigmatisere og diskriminere på trods af positive intentioner. Seksualitet og kønsidentitet bør derfor ikke leve et liv på sidelinjen men i stedet indgå som en naturlig del af kommunens virke som arbejdsgiver, når og hvor det er relevant.

Kommunens medarbejdere skal med andre ord opfatte hverdagens aktiviteter som understøttende i forhold til at sikre, at alle medarbejdere føler sig som en inkluderet del af fællesskabet med kollegerne på arbejdspladsen.

Undersøgelser viser, at 30 pct. af alle danskere har oplevet, at der bliver talt negativt om LGBT+ personer på deres arbejdsplads. Hertil kommer, at cirka halvdelen af alle LGBT+ medarbejdere på de danske arbejdspladser ikke oplever, at de kan være sig selv på arbejdspladsen. Det vil vi ikke acceptere i Københavns Kommune.

For at blive klogere på LGBT+ personers trivsel som medarbejdere i Københavns Kommune – og hvordan vi kan forbedre den – er Økonomiforvaltningen i gang med at undersøge, om og hvordan man kan afdække området uden brug af registrering.

Lige muligheder for alle medarbejdere

Økonomiforvaltningen repræsenterer Københavns Kommune som arbejdsgiver og arbejder for lige muligheder for alle medarbejdere uanset seksualitet og kønsidentitet.

Stillingsopslag

Af alle Københavns Kommunes stillingsopslag fremgår det, at kommunen ser mangfoldighed som en ressource og værdsætter, at medarbejderne hver især bidrager med de-

2012

FOLKETINGET VEDTAGER LOV OM KØNSNEUTRALT ÆGTESKAB, OG PAR AF SAMME KØN KAN NU INDGÅ ÆGTESKAB - OGSÅ I KIRKEN.

res særlige baggrund, personlighed og evne. Kommunen er en rummelig arbejdsplads med plads til forskellighed – også hvad angår seksualitet og kønsidentitet.

Mangfoldige personaleforhold

Økonomiforvaltningen arbejder aktivt for at sikre rummelige og mangfoldige personaleforhold, der giver plads og rum til alle medarbejdere uanset seksualitet og kønsidentitet.

Inkluderende kommunikation

Kommunens information og kommunikation til medarbejderne er et fokusområde i forhold til at sikre den rummelige arbejdsplads. I Økonomiforvaltningen er vi særligt opmærksomme på, at informationen til kommunens medarbejdere ikke uforvarende må virke stigmatiserende.

Det forpligter at være København

Arbejdet med Københavns Kommunes LGBT+ politik "En ligeværdig del af fællesskabet" har for første gang sikret en central forankring af arbejdet med LGBT+ personers trivsel i København. Arbejdet har desuden afdækket en række generelle anbefalinger til den videre indsats på området.

Københavns Kommune har som landets største kommune ansvaret for godt 600.000 københavnernes trivsel, herunder også trivslen for de mange LGBT+ københavnere. Samtidig har Københavns Kommune stor indflydelse på – og et medansvar for – de indtryk, vores by efterlader hos de, der gæster os og bruger byen. Og sidst men ikke mindst er Københavns Kommune landets største arbejdsplads med cirka 45.000 medarbejdere.

Det forpligter alt sammen Københavns Kommune i forhold til at være med i front i arbejdet med LGBT+ personers trivsel.

Politik med muligheder og en række anbefalinger

Med denne fælles LGBT+ politik har Københavns Kommune fået skabt overblik og bedre muligheder for fremadrettet at koordinere og planlægge initiativer og tiltag, som kan skabe synergi og fremme LGBT+ personers trivsel i København. Det er forventningen, at den mere strukturerede tilgang til arbejdet i sig selv vil øge opmærksomheden på området.

Arbejdet med LGBT+ politikken har øget vidensniveauet og afdækket en række opmærksomhedspunkter. De er her formuleret som generelle anbefalinger til det videre arbejde:

Vi er opmærksomme på balancen mellem generelle initiativer og særlige indsatser, og vi ønsker ikke at stigmatisere ved at sætte fokus på en specifik gruppe.

- Vores fokus på LGBT+ området skal være vedvarende og blivende.
- Vi opnår de største forskelle gennem dagligdagens aktiviteter.
- Vi forsøger altid at kommunikere inkluderende både i skrift og tale, for eksempel på kommunens blanketter.

For alle minoritetsgrupper gælder det, at målrettede indsatser i sig selv kan risikere at stigmatisere og diskriminere på trods af positive intentioner. Med LGBT+ politikken ønsker Københavns Kommune at sikre, at seksualiteter og kønsidentiteter ikke lever et liv på sidelinjen. I stedet skal kommunen som helhed, forvaltningerne og medarbejderne arbejde for, at mangfoldigheden i seksualiteter og kønsidentiteter indgår som en del af kommunens virke, hvor det er relevant.

LGBT+ historie i Danmark

2021

København vært for
WorldPride 2021

1954

Medlemsbladet
'Pan' bliver
startet

1970

Diskotek
'Pan Club'
åbnes

1972

Bøssehuset
på Christina
dannes

1973

"Danseforbuddet"
ophæves. Mænd
må danse med
hinanden

1981

Homoseksualitet
fjernes fra den
danske liste over
sindssygdomme

1983

Biblioteket for
bøsser og lesbiske
åbnes for offentligheden

1984

Pan Idræt
stiftes

1987

Indførelse
af forbud
mod diskri-
mination
på grund
af seksuel
orientering

1989

Allerførste
registrerede
partnerskab
indgås

1996

København er
Europæisk
Kulturby
og hjemsted
for årets
Europride

2005

Salon Oriental
modtager
Københavns
Kommunes
Integrationspris

2012

Par af samme
køn kan nu
indgå ægteskab -
også i kirken

2014

Juridisk
anerkendelse af
kønsidentitet
giver mulighed
for at skifte
CPR-nummer

1954

1970

1972

1973

1981

1983

1984

1987

1989

1996

2005

2012

2014

2021